

H.W.O. / Biomassa Van Werven Energie B.V.
de heer J. van Werven
Verlengde Looweg 7
8096 RR Oldebroek

ons kenmerk 08-139/08.05055/HeiPr
datum 25 april 2008
onderwerp Reactie op advies Commissie B.o.B.
uw kenmerk
aantal blz. 8

Geachte heer van Werven,

Op 11 februari 2008 heeft de Commissie voor Beroep- en Bezwaarschriften (verder: de commissie) van de Provincie Gelderland aan Gedeputeerde Staten een advies uitgebracht inzake een aantal bezwaarschriften tegen het verlenen van een Nbwet-vergunning voor een windpark bij Knooppunt Hattemerbroek.

De commissie concludeert dat de vergunning onvoldoende is onderbouwd, onder andere omdat op basis van de door Bureau Waardenburg uitgevoerde Verstorings- en Verslechteringstoets (rapport 06-191, Prinsen 2007) volgens de commissie niet voldoende is onderbouwd dat de voorgenomen activiteit niet tot significant negatieve effecten voor de kwalificerende vogelsoort kleine zwaan leiden kan (in het advies wordt gesproken van wilde zwanen, maar gezien de strekking van de tekst is duidelijk dat de soort kleine zwaan wordt bedoeld). Hierbij wordt verwezen naar stukken die tijdens de zitting van de commissie zijn ingebracht. Enerzijds betreft dit recente waarnemingen waaruit zou blijken dat tegenwoordig grotere aantallen kleine zwanen overwinteren nabij het plangebied dan vermeld in onze rapportage. Anderzijds gaat het om een publicatie (van Gils & Tijssen 2007) waaruit blijkt dat voor kleine zwanen de aanwezigheid van foerageergebieden in de directe nabijheid van hun nachtelijke rustplaatsen cruciaal is. Voor de instandhouding van de soort in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel is het volgens de commissie daarom noodzakelijk dat er op korte afstand voldoende foerageergebied is en blijft. Dat dit het geval is, ook na oprichting van het windpark, is voor de commissie blijkbaar onvoldoende onderbouwd.

De commissie adviseert de Provincie de geconstateerde gebreken te herstellen bij de beslissing op bezwaar. De Provincie heeft vervolgens per brief (d.d. 27 februari 2008) u in de gelegenheid gesteld om nader onderzoek te verrichten voordat zij een beslissing op bezwaar nemen. Dit onderzoek moet de garantie geven dat de kans op significante effecten uitgesloten is. Ook dient te worden ingegaan op de effecten op Beschermd Natuurmonumenten in de omgeving.

Op uw verzoek beargumenteren wij in deze briefnotitie waarom wij, ook na bestudering van de bezwaarschriften en het advies van de commissie, nog steeds van mening zijn dat het effect van het geplande windpark op kleine zwanen verwaarloosbaar klein is. Allereerst gaan we in op het punt dat recent grotere aantallen kleine zwanen nabij het plangebied overwinteren. Daarna beschrijven wij nogmaals puntsgewijs de mogelijke effecten op kleine zwanen (verstoring, aanvaringsrisico's en barrièrewerking) waarbij we, waar mogelijk, aanvullende informatie verstrekken die sinds de oplevering van de Verstorings- en Verslechteringstoets (rapport 06-191) beschikbaar is gekomen. Tenslotte gaan we in op effecten op Beschermd Natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Deze briefnotitie is als aanvulling op het rapport 06-191 te beschouwen. Voor basisinformatie met betrekking tot het plangebied, het initiatief en het voorkomen, de verspreiding en vliegbewegingen van kleine zwanen wordt verwezen naar voornoemde rapportage.

Aantallen kleine zwanen in en rond het plangebied

In ons rapport 06-191 wordt het gebiedsgebruik van kleine zwaan in en direct rond het plangebied in detail beschreven. Op basis van gegevens uit de periode 1996-2005 (telkens de maanden september t/m maart) wordt geconcludeerd dat de soort onregelmatig wordt vastgesteld in Polder Hattem waar het windpark is gepland, met een seizoensmaximum van 165 exemplaren in december 2002. Daarnaast wordt in het rapport melding gemaakt van een losse waarneming van 153 exemplaren in januari 2006 in deze polder. In de omgeving van het plangebied worden groepen pleisterende zwanen meestal vastgesteld ten (noord)westen van het plangebied in de polders Hoog-Zalk, Zalkerbroek en Laag-Zalk. Dit verspreidingspatroon is consistent over meerdere jaren, maar de aantallen variëren sterk van jaar tot jaar. Maxima die in het rapport voor dit gebied worden genoemd betreffen in orde grootte enkele honderden kleine zwanen, met een maximum van 301 exemplaren in winter '03/'04.

De in het rapport gepresenteerde gegevens beslaan de periode 1996-2005. Naast maandelijkse telgegevens verkregen van SOVON Vogelonderzoek Nederland en de Provincie Overijssel, zijn ook gegevens gebruikt van veldonderzoek naar de verspreiding van kleine zwanen in en rond het plangebied in de winter van 2003/2004 door de Provincie Gelderland. Het rapport behandelt ons inziens de op dat moment best beschikbare gegevens met betrekking tot het voorkomen van kleine zwanen in en nabij het plangebied.

In de tijdens de zitting van de commissie ingebrachte stukken wordt een aantal van 240 kleine zwanen genoemd op 23 december 2007. Deze vogels verbleven direct ten noorden van het Knooppunt Hattemerbroek. Andere aantallen worden in de aan ons beschikbaar gestelde stukken niet genoemd.

Uit losse waarnemingen, gepubliceerd op het internet (www.waarneming.nl), is af te leiden dat in de recente winters 2006/2007 en 2007/2008 in en nabij het plangebied vergelijkbare aantallen kleine zwanen zijn vastgesteld als genoemd in ons rapport. Voor het noordelijk deel van Polder Hattem betrof dit maximaal de hiervoor genoemde 240 vogels op 23 december 2007. In dezelfde periode verbleven maximaal 291 kleine

zwanen op 29 december 2007 in het zuidelijke deel van Polder Hattem (waarschijnlijk grotendeels dezelfde groep). In winter '06/'07 waren in ieder geval op 29 januari 2007 in totaal 177 kleine zwanen in het zuidelijke deel van Polder Hattem aanwezig. In de polders Hoog-Zalk en Zalkerbroek zijn in winter '07/'08 maximaal 192 kleine zwanen op 7 januari 2008 vastgesteld, terwijl uit winter '06/'07 maximaal 40 vogels zijn doorgegeven. Op basis van deze en andere hier niet genoemde losse waarnemingen concluderen we dat gedurende beide winters maximaal 200-300 kleine zwanen tegelijkertijd in en rond het plangebied verbleven. Dit komt goed overeen met de aantallen die in ons rapport voor deze gebieden worden vermeld. Ons inziens is dus geen sprake van recent grotere aantallen foeragerende kleine zwanen in de omgeving van het geplande windpark.

Effecten van het geplande windpark op kleine zwanen

Verlies foerageergebied

De commissie wijst op de noodzaak aan te tonen dat er voldoende foerageergebied is en blijft voor de kleine zwanen die van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel gebruik maken. Kleine zwanen uit dit Natura 2000-gebied zijn voor hun dagelijkse voedselbehoefte vooral aangewezen op grasland met een hoge voedingswaarde. Hierdoor wordt de draagkracht van het gebied in belangrijke mate bepaald door het beschikbare areaal cultuurgrasland. In ons rapport 06-191 wordt gesteld dat verstoring door de geplande windturbines van een relatief klein areaal (circa 125 ha) cultuurgrasland in Polder Hattem, dat slechts af en toe als foerageergebied voor zwanen fungeert, een zeer gering effect heeft op de in de wijde omgeving foeragerende aantallen kleine zwanen. Meer regelmatig gebruikte foerageergebieden liggen buiten de verstoringzone van het geplande windpark. In de nabijheid van het windpark zijn dit het Zalkerbroek, Hoog-Zalk, Laag-Zalk en het zuidelijk deel van Polder Hattem. In de ruime omgeving zijn dit vooral de uitgestrekte graslanden ten zuiden van Kampen en Polder Mastenbroek ten noordwesten van Zwolle als ook de graslanden in de IJsseluiterwaarden zelf (Driessen & Voskamp 1998, Voslamber *et al.* 2004, van Roomen *et al.* in serie). In het gebied tussen Zwolle en de monding van de IJssel, zowel binnen- als buitendijks, hebben de kleine zwanen dus een groot areaal cultuurgrasland ter beschikking als voedselgebied. Een voorzichtige schatting komt op een totaal areaal van minimaal 5.000 ha beschikbaar grasland in deze gebieden. Graslandgebieden langs de IJssel ten zuiden van Zwolle, waar soms ook kleine zwanen uit het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel verblijven (bijvoorbeeld Brummensche Waarden), zijn hierbij nog buiten beschouwing gelaten. In Lensink *et al.* (in prep.) wordt berekend dat een "gangbaar" productiegrasland per hectare in 740 kleine zwaandagen kan voorzien, oftewel 1 ha cultuurgrasland geeft aan 740 kleine zwanen voor 1 dag voedsel en aan 10 kleine zwanen voor 74 dagen voedsel. Op basis van maandelijkse telgegevens uit de periode 1998-2006 berekenen Lensink *et al.* (in prep.) voor voornoemde graslandgebieden tussen Zwolle en de monding van de IJssel een gemiddelde verspreiding van kleine zwanen van 0-5 vogeldagen/ha/jaar. Uitgaande van de bovengrens van dit gemiddelde (5 vogeldagen/ha/jaar) kan worden berekend dat minder dan 1% van de draagkracht voor kleine zwanen in dit gebied wordt benut. Een klein verlies (1-2%) van het totale foerageergebied van kleine zwanen uit het

Natura 2000-gebied heeft daarom geen gevolgen voor de draagkracht. Temeer omdat het werkelijke gebruik van het verstoorde gebied beperkt is (onregelmatig en dan maximaal enkele honderden zwanen). De conclusie is daarom dat het permanente verlies van dit oppervlak foerageergebied voor de kleine zwaan als gevolg van verstoring door het geplande windpark een verwaarloosbaar effect is.

Aanvaringsrisico's en barrièrewerking

In ons rapport 06-191 wordt gesteld dat het aantal risicovolle vliegbewegingen van kleine zwanen (tijdens drinkvluchten, uitwisseling tussen foerageergebieden of op slaaptrek) over het plangebied beperkt zal zijn. Overdag zullen de zwanen voor de windturbines uitwijken en zijn er geen aanvaringsrisico's. Tijdens de slaaptrek, welke deels in het donker plaats kan vinden, kunnen de vliegbewegingen wel risicovol zijn. De ligging van de slaappleaatsen van de kleine zwanen die in de omgeving van het geplande windpark foerageren, zijn niet exact bekend. In ons rapport 06-191 wordt aangenomen dat dit de uiterwaarden van de IJssel betreft. Volgens de stukken ingebracht tijdens de zitting van de commissie, gebruiken de zwanen de plassen bij Knooppunt Hattermerbroek als slaappleaats en worden de uiterwaarden alleen gebruikt bij hoge waterstanden in de uiterwaarden. Op 6 februari 2007 hebben we ook zelf geconstateerd dat de toen juist ten zuiden van het plangebied aanwezige groep kleine zwanen (totaal 77 ex.) gingen slapen op de plas bij Knooppunt Hattermerbroek, overigens zonder dat deze het plangebied doorkruisten.

Recent is door Bureau Waardenburg onderzoek verricht naar gedrag van kleine zwanen bij twee bestaande windparken met moderne grote windturbines in de Wieringermeer (Fijn *et al.* 2007, Krijgsveld *et al.* 2007) en bij een bestaande hoogspanningslijn nabij Hazerswoude-Rijndijk (Prinsen *et al.* in prep.). Uit deze onderzoeken bleek ondermeer dat het gebruik van slaappleaatsen gedurende de winter sterk kan wisselen. Zowel in de Wieringermeer als bij Hazerswoude-Rijndijk werd zelfs herhaaldelijk vastgesteld dat vanuit een groep foeragerende kleine zwanen losse groepjes naar verschillende slaappleaatsen vlogen. Het is daarom moeilijk in te schatten hoe vaak de kleine zwanen die in de omgeving van het windpark foerageren, 's avonds tijdens de slaaptrek het windpark op hun weg vinden. Dit hangt af van waar de zwanen die dag hebben gefoerageerd en welke slaappleaats ze opzoeken. Uit het onderzoek in de Wieringermeer blijkt overigens dat een lijnopstelling van windturbines niet noodzakelijk een barrière vormt voor kleine zwanen. Zelfs bij een relatief korte opstelling, weliswaar haaks op de richting van de slaaptrek, vloog een (wisselend) deel (gemiddeld 32%) van de zwanen tussen de turbines door, in plaats van er om heen. In de Wieringermeer werd, ondanks intensief zoeken, bij beide onderzochte windparken geen dode zwanen aangetroffen die duidelijk in aanvaring waren gekomen met een windturbine. Twee kleine zwanen, die dood werden aangetroffen in het studiegebied, waren waarschijnlijk gedood door een roofdier. Indien deze vogels toch worden beschouwd als aanvaringslachtoffers, blijft de aanvaringskans van zwanen met windturbines hier nog steeds beperkt tot 0,01% (oftewel $1 \cdot 10^{-4}$) (Fijn *et al.* 2007). In de omgeving van het geplande windpark bij Hattermerbroek verblijven gemiddeld lagere aantallen kleine zwanen dan nabij de beide onderzochte windparken in de Wieringermeer. De verblijfsduur is vergelijkbaar met de Wieringermeer. Hiermee

rekening houdend en met de hiervoor genoemde geringe aanvaringskans, wordt geconcludeerd dat de aantallen aanvaringsslachtoffers verwaarloosbaar klein zijn. Dit ongeacht de ligging van de slaapplaats(en). Barrièrewerking is niet aan de orde. De kleine zwanen zullen zonder extra uitgave in vlieggkosten de lijnopstelling met de geplande windturbines kunnen ontwijken door er omheen of tussen de turbines door te vliegen. Belangrijke slaapplaatsen en foerageergebieden in de wijde omgeving blijven goed bereikbaar.

Effecten op andere Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten

In ons rapport 06-191 zijn andere Natura 2000-gebieden (Veluwe en Veluwerandmeren) of Beschermd Natuurmonumenten (IJsseluitwaarden, Drontermeer en Vossemeer) in de omgeving niet aan de orde gekomen, omdat wij op grond van de beschikbare informatie geen relatie met de locatie van het geplande windpark zagen. Een uitputtende opsomming van gebieden waarop geen effecten te verwachten zijn nemen wij doorgaans niet in onze analyses op. Hieronder zullen wij voor de betreffende gebieden onze bevindingen alsnog kort toelichten.

In het concept-gebiedendocument van het Natura 2000-gebied **Veluwe**, zijn alleen instandhoudingsdoelen voor broedvogelsoorten geformuleerd. Het betreft tien soorten broedvogels die sterk gebonden zijn aan de heide- en bosgebieden van de Veluwe en waarvan geen vliegbewegingen over de windturbinelocatie zijn te verwachten. Er zijn daarom geen effecten van het geplande windpark op kwalificerende soorten van het Natura 2000-gebied Veluwe te verwachten.

In het concept-gebiedendocument van het Natura 2000-gebied **Veluwerandmeren**, zijn o.a. voor 16 soorten niet-broedvogels instandhoudingsdoelen geformuleerd. Vrijwel al deze soorten foerageren en rusten op of direct nabij de Veluwerandmeren. Met name kleine zwaan en smient kunnen echter ook tot op enige afstand van de Veluwerandmeren foerageren op omliggende graslanden. Voor smienten is op grond van de afstand tot het windpark (> 8 km) een relatie met de Veluwerandmeren vrijwel uit te sluiten. De kleine zwanen die in de omgeving van het windpark worden vastgesteld (zie ons rapport) hebben geen directe relatie met de Veluwerandmeren. Uitwisseling van pleisterende groepen smienten en/of kleine zwanen tussen de Veluwerandmeren en de Uiterwaarden IJssel is gedurende de winter niet uit te sluiten, maar betreft dan incidentele en zeker geen dagelijkse vliegbewegingen. Dit zal daarom niet resulteren in regelmatige vliegbewegingen over het geplande windpark, anders dan beschreven in ons rapport. Er zijn dus al met al geen effecten van het geplande windpark op kwalificerende soorten van het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren te verwachten.

Het **staatsnatuurmonument IJsseluitwaarden** is ca. 615 ha groot en maakt deel uit van het totale uiterwaardencomplex aan weerszijden van de IJssel tussen Deventer en Kampen. Het betreft een aantal natuurterreinen die verspreid liggen in het IJssedal. Het dichtstbijzijnde terrein betreft de Bentinckswellen ten noorden en zuidoosten van Zalk op minimaal 1,8 km van het geplande windpark. De terreinen zijn aangewezen vanwege belangrijke botanische en ornithologische betekenis en vanwege natuurschoon.

Zowel op de beschermde plantensoorten en amfibieën als op de in het aanwijsbesluit genoemde broedvogels die in de uiterwaarden broeden (o.a. kwartelkoning), heeft het op meer dan 1,5 km gelegen windpark geen effect. Alle genoemde broedvogelsoorten zijn of sterk aan de uiterwaarden gebonden of komen tijdens het foerageren buiten de uiterwaarden nauwelijks voor in de omgeving van het geplande windpark. De effecten van het windpark op de in het aanwijsbesluit genoemde doortrekkende vogelsoorten en wintergasten (zwanen, ganzen, eenden en steltlopers) worden in ons rapport 06-191 uitgebreid beschreven. Een beoordeling van mogelijke effecten van de geplande windturbines op het natuurschoon ligt niet binnen onze expertise en vormt daarom geen onderdeel van onze rapportage.

In de ruime omgeving van het geplande windpark liggen ook de staatsnatuurmonumenten **Drontermeer** en **Vossemeer**. Allereerst wordt opgemerkt dat het Drontermeer niet meer als staatsnatuurmonument wordt genoemd in het concept-gebiedendocument behorende bij Natura 2000-gebied Veluwerandmeren, waar het Drontermeer onderdeel van vormt. Voor zowel het Drontermeer als het Vossemeer geldt wat hiervoor is beschreven voor de IJsseluitwaarden: zowel op de beschermde plantensoorten, zoogdieren, amfibieën en vissen als op de in de aanwijsbesluiten genoemde broedvogels, heeft het op meer dan 10 km gelegen windpark geen effect. De effecten van het windpark op de in het aanwijsbesluit genoemde doortrekkende vogelsoorten en wintergasten (zwanen, ganzen, eenden en steltlopers) worden in ons rapport 06-191 uitgebreid beschreven. Wij zijn echter van mening dat de exemplaren van dergelijke soorten die bij het plangebied van het windpark worden aangetroffen (bijvoorbeeld zwanen, eenden, steltlopers) geen directe relatie hebben met genoemde natuurmonumenten. Uitwisseling van bijvoorbeeld pleisterende groepen kleine zwanen, smienten of grutto's tussen deze gebieden en de omgeving van het plangebied is niet uit te sluiten, maar betreft dan incidentele en zeker geen dagelijkse vliegbewegingen. Er zijn dus al met al geen effecten van het geplande windpark op de in de aanwijsbesluiten genoemde niet-broedvogelsoorten te verwachten.

Cumulatie met andere projecten en plannen

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 dient rekening te worden gehouden met cumulatieve effecten van andere ingrepen in of nabij het Natura 2000-gebied (bijvoorbeeld Hanzelijn, bedrijventerrein nabij Knooppunt Hattemerbroek, landgoed aan de plas bij het Knooppunt). Het is ons niet bekend of effecten van voornoemde projecten in het kader van de Nbwet (of voormalige Vogelrichtlijn) zijn beoordeeld. Uit ons rapport 06-191 en voorliggende briefnotitie blijkt dat van de geplande windturbines hooguit zeer geringe effecten (een verwaarloosbaar klein aantal

aanvaringslachtoffers, geen of hooguit zeer gering verlies van leefgebied) op kwalificerende soorten te verwachten zijn. Dat juist deze zeer geringe effecten via cumulatie tot significante effecten op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel leiden, lijkt zeer onaannemelijk. Een cumulatieonderzoek heeft daarom niet plaatsgevonden.

Conclusies

- in de recente twee winters waren de aantallen foeragerende kleine zwanen in de omgeving van het geplande windpark van dezelfde ordegrrootte als in de daar voorafgaande winters;
- het verlies van 125 ha foerageergebied als gevolg van verstoring door de geplande windturbines, betreft maar een klein deel (< 2%) van het totaal beschikbare foerageergebied van de kleine zwanen uit het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Aangezien momenteel maar een fractie van de totale draagkracht wordt gebruikt, tast dit verlies de totale draagkracht niet aan en is daarmee als een verwaarloosbaar effect te beschouwen;
- de aantallen aanvaringslachtoffers van het geplande windpark zijn voor de kleine zwaan verwaarloosbaar klein (ruim minder dan 1 op jaarbasis);
- barrièrewerking is niet aan de orde omdat de lijnopstelling daarvoor te kort is;
- in het kader van de Natuurbeschermingswet betreft dit zeer geringe negatieve effecten die het instandhoudingsdoel voor de kleine zwaan in het Natura 2000-gebied niet aantasten. Cumulatieonderzoek is daarom niet relevant;
- Er zijn geen effecten op flora en fauna die gebonden zijn aan andere in de omgeving gelegen Natura 2000-gebieden en of Beschermd Natuurmonumenten.

Aangehaalde literatuur

Driessen, J.J.H. & P.J. Voskamp, 1998. Pleisterende watervogels in de uiterwaarden van de IJssel tussen Deventer en Kampen. Een studie naar de effecten van veranderend waterbeheer, inundaties en winterweer. Afstudeerscriptie Opleiding Bos- en Natuurbeheer, IAH Larenstein, Velp.

Fijn, R.C., K.L. Krijgsveld, H.A.M. Prinsen, W. Tijsen & S. Dirksen, 2007. Effecten op zwanen en ganzen van het ECN windturbine testpark in de Wieringermeer. Verstoring van foeragerende vogels en aanvaringslachtoffers. Rapport 07-094, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

van Gils, J.A. & W. Tijsen, 2007. Short-term foraging costs and long-term fueling rates in central-place foraging swans revealed by giving-up exploitation times. *The American Naturalist* 169: 609-620.

Krijgsveld, K.L., H.A.M. Prinsen, R.C. Fijn, W. Tijsen & R. Lensink, 2007. Aanvaringsrisico's van grote windturbines voor ganzen en zwanen. Rapport 07-091, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

Lensink, R. et al., in prep. Factsheets niet-broedvogels Natura 2000-gebieden in provincie Gelderland. Rapport, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

Prinsen, H.A.M., 2007. Beoordeling van knelpunten voor vogels van Windmolenpark Hattem-Oldebroek. Verslechterings- en verstoringstoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Rapport 06-191, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

Prinsen, H.A.M et al. in prep. Achtergrondrapport natuur MER noordring Randstad380. Rapport, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

van Roomen, M., E. van Winden, K. Koffijberg, L. van den Bremer, B. Ens, R. Kleefstra, J. Schoppers, J-W. Vergeer, SOVON Ganzen- en Zwanenwerkgroep & L. Soldaat, 2007. Watervogels in Nederland in 2005/2006. SOVON Monitoringrapport 2007/03, Waterdienst-rapport BM07.09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

van Roomen, M., E. van Winden, K. Koffijberg, B. Ens, F. Hustings, R. Kleefstra, J. Schoppers, C. van Turnhout SOVON Ganzen- en zwanenwerkgroep & L. Soldaat, 2006. Watervogels in Nederland in 2004/2005. SOVON-monitoringrapport 2006/02; RIZA-rapport BM06.14. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

van Roomen, M., E. van Winden, F. Hustings, K. Koffijberg, R. Kleefstra & L. Soldaat, 2005. Watervogels in Nederland in 2003/2004. SOVON-monitoringrapport 2005/03; RIZA-rapport BM05.15. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Met vriendelijke groet,
Bureau Waardenburg bv

Drs. H.A.M. Prinsen
projectleider voegeleecologie